

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Zpráva o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku na území České republiky v roce 2020 (ve srovnání s rokem 2019) shrnuje poznatky Ministerstva vnitra a Policie České republiky, resortů a příslušných institucí působících v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku. Byla zpracována z podkladů ministerstev (spravedlnosti, obrany, financí, kultury, práce a sociálních věcí, školství, mládeže a tělovýchovy, průmyslu a obchodu, dopravy, zahraničních věcí, zdravotnictví a životního prostředí), Nejvyššího státního zastupitelství, Bezpečnostní informační služby, Generální inspekce bezpečnostních sborů, České národní banky, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci, Úřadu vlády ČR a Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost.

Zpráva má informativní charakter, jejím účelem je zejména poskytnout:

- souhrnné informace o situaci v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku;
- podat přehled o vývoji, struktuře a dynamice kriminality, jejích pachatelích a obětech;
- informovat o aktivitách exekutivy a legislativy v oblasti bezpečnostní politiky;
- na základě vyhodnocení úplného spektra zjištěné kriminality identifikovat rizika a oblasti, na které je zapotřebí soustředit pozornost kompetentních orgánů státní správy.

Situace v oblasti vnitřní bezpečnosti a veřejného pořádku zůstala z pohledu Policie ČR v roce 2020 stabilizovaná. Stejně jako v předchozích letech nedošlo ani v roce 2020 k závažnému narušení veřejného pořádku. Z hlediska dlouhodobého vývoje pokračuje trend, kdy evidovaná kriminalita postupně klesá, převažuje majetková trestná činnost a páčání kriminality se stále více přesouvá do kyberprostoru. V roce 2020 do celé společnosti, včetně fungování orgánů činných v trestním řízení, výrazně zasáhla pandemie onemocnění COVID-19, jejíž výskyt si vyžádal prosazování celé řady mimořádných opatření.

Dosažena byla nejnižší úroveň registrované trestné činnosti v novodobé historii, především vzhledem k projevu menší mobility obyvatelstva na území České republiky. V průběhu jarní i podzimní vlny COVID-19 se snížil nápad trestné činnosti (oproti roku 2019 činil pokles o 16,9 %). Pokles se týkal všech hlavních druhů kriminality, od majetkové přes hospodářskou až po násilnou. K uvedené redukci však lze přihlížet jen s omezenou interpretací, nakolik se jedná o neobvyklý jev, který nabourává zavedené možnosti srovnávání vývoje trestné činnosti a predikce do budoucna. Pandemie však s sebou přinesla i nová rizika a problémy, které se neprojevily pouze v ČR, ale jsou zaznamenávány celosvětově, jako např. vyšší počet volání na krizové a intervenční linky s problematikou domácího násilí, více času tráveného v on-line prostředí a s tím spojená rizika, včetně zvýšeného ohrožení rizikových skupin jako jsou děti a senioři, či podvody se zdravotnickým materiálem, atd.

Z porovnání statistik registrovaných trestných činů je od roku 2013 patrný pokles kriminality, výjimkou byl pouze rok 2019 (+6 816 skutků, +3,5 %). V roce 2020 bylo registrováno celkem 165 525 trestných činů, což je o 33 696, tj. o 16,9 %, méně než v roce 2019. Zatímco na začátku roku 2020 byl ještě patrný mírný nárůst, od března se jednalo již o velmi znatelný pokles. Ten velmi pravděpodobně zapříčinila pandemie nového typu koronaviru COVID-19 a s ním související vyhlášení nouzového stavu a zavedené vládní restrikce. Pokles je patrný v celém spektru kriminality. Druhou příčinou poklesu kriminality je od října platná novela trestního zákoníku, která posunula výše hranice škod a následků trestných činů, což v důsledku znamenalo další (umělé) snížení kriminality. Tato změna se projevila zejména u majetkové a hospodářské kriminality.